

ÅRSRAPPORT 2023

FORSKNINGS-AKTIVITETER

SPECIALHOSPITALET
for Polio- og Ulykkespatienter
Majbritt Almer
Overlæge, speciallæge i geriatri

MA.BRIT

FORSKNINGSAKTIVITETER I 2023

På Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter (frem- eller Specialhospitalet) er det vigtigt for os at skabe ny viden, der gavner vores målgrupper. Derfor deltager vi løbende i en række forskellige forskningsaktiviteter.

Vores forskningsprojekter varierer på flere måder. Projekterne kan være inden for forskellige områder, have forskellige temaer, være inden for forskellige målgrupper og anvende forskellige metoder. Disse variationer har også indflydelse på projekternes omfang og finansieringsmodel, ligesom vores rolle også varierer fra projekt til projekt. En del af den forskning, vi tager del i, er fast forankret hos os, mens vi i andre tilfælde har en rolle i projekter, der er forankret andre steder. Uanset vores rolle vil den viden vi producerer altid tage udgangspunkt

i et nært samarbejde med relevante parter inden for det givne område. Dermed forsøger vi at sikre, at vi har stærke nationale og internationale forskningssamarbejder og -netværk, hvilket vi anser som en vigtig del af vores forskningsarbejde.

I denne korte årsrapport gives der et indblik i vores forskningsaktiviteter for 2023.

FORSKNINGSPROJEKTER

I 2023 arbejdede vi på over 30 forskellige forskningsprojekter. Nedenfor beskrives nogle eksempler.

Eksistens og tilpasning i hverdagslivet for pårørende (projekt ETHAPE)

Pårørende til ulykkesramte befinder sig i en ny kompleks situation med forandrede livsvilkår, og de overses ofte i rehabiliteringsprocessen. Derfor mangler vi desværre viden om pårørendes følelsesmæssige og eksistentielle temaer og behov.

I dette projekt fokuserer vi på at undersøge og udvikle ny grundviden om og indsigter i centrale tilpasningstemaer hos pårørende. I kombination med kortlægning af eksisterende viden, ønsker vi at udvikle og afprøve målrettede tilbud, som kan implementeres i praksis. Resultaterne indsamles via kombineret forsknings- og udviklingsarbejde, der kombinerer forskellige kvalitative forskningsmetoder og systematisk kortlægningsarbejde.

Projektet er et tæt samarbejde mellem UlykkesPatientForeningen, Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter og forskere med tilknytning til Forsknings- og konsulenthuset DEFACTUM, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet. Projektet er finansieret af VELUX FONDEN med undtagelse af nogle poster, der selvfinansieres af de involverede parter.

Konservativ undersøgelse og behandling af syringomyeli med fokus på aktivitet

Rygmarvsskader kan forårsage hulrum i rygmarven (kaldet syringomyeli), hvilket kan give forskellige symptomer og funktionsnedsættelse. Konservativ aktivitetsbaseret behandling kan bidrage i symptombehandling, men der savnes forskningsbaseret- og klinisk praksisviden på området.

I dette pilotstudie afprøves en struktureret, aktivitetsbaseret symptomanalyse med efterfølgende relevant behandling til patienter med symptomatisk syringomyeli. Indholdet i denne udredning og interventioner er baseret på de begrænsede eksisterende studier og på langvarig klinisk erfaring.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter og Rehabiliteringsmedicinska Klinikken i Linköping i Sverige. Projektet er internt finansieret af Specialhospitalet.

Tidlig screening og forebyggende behandling af posttraumatiske nakkesmerter efter trafikulykker

Piskesmæld efter biluheld kan være invaliderende og enormt svært at behandle, da det kan indebære et kompliceret samspil mellem fysiologi og psykologi. Én afgørende psykologisk faktor for det videre forløb, er den ramtes stress-respons. Stress-respons kan måles ved forskellige biologiske markører, hvorfor en tidlig screening af disse markører er vigtig i den enkeltes videre rehabilitering.

I dette projekt undersøger vi om den biologiske markør hjerterytmevariabilitet kan hjælpe os med at identificere hvem der udvikler kroniske smerter ved piskesmæld efter biluheld.

Projektet er delvist finansieret af Offerfonden.

Et litteraturstudie af ikke-kirurgiske og ikke-medicinske interventioner til forbedring af søvn hos individer, der lever med rygmarsvskader

Rehabilitering af rygmarsvskader er en kompleks proces, der påvirkes af både fysiologiske og psykiske faktorer. Én udfordring i processen indebærer en forringelse i både søvnkvalitet og -kvantitet.

Dette litteraturstudie sammenfatter og præsenterer den eksisterende viden vi har inden for interventioner til forbedring af søvnkvalitet hos rygmarsvskadede, uden brug af kirurgi eller medicin. Dermed belyses både effekten, samt den enkeltes oplevelse af forskellige interventioner der ikke benytter kirurgi eller medicin.

Projektet er finansieret af Offerfonden.

En undersøgelse af at leve med Borgerassisteret Personlig Assistance

I 2023 havde vi en specialestuderende tilknyttet i et samarbejde med RehabiliteringsCenter for Muskelsvind. I projektet undersøgte livet med Borgerassisteret Personlig Assistance (BPA-ordningen) gennem en række interviews blandt mennesker med enten rygmarsvskader eller neuro-muskulære sygdomme for at undersøge, de personlige perspektiver på at leve med en personlig hjælperordning.

Resultaterne publiceres i 2024.

Et værdibaseret og deltagerorienteret liv efter ulykken

En ulykke kan betyde, at din hverdag ændrer sig drastisk, og en succesfuld rehabilitering er derfor afgørende. Dette indebærer blandt andet at den fysiske genoptræning kombineres med en psykologisk tilpasning til de nye vilkår i hverdagen.

Formålet med dette projekt er at udvikle og undersøge et rehabiliteringsprogram til personer med piskesmæld eller rygmarsvskader efter trafikuheld. Programmet er bygget tværfagligt op, og indebærer kognitiv adfærdsterapi med særlig fokus på accept og egne livsværdier. Projektet består af tre faser: udvikling af behandlingsmanualen og kompetenceopbygning; afprøvning og evaluering på individniveau og i grupper; videnskabelig og ikke-videnskabelig formidling af resultaterne.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter og Syddansk Universitet. Projektet er støttet af Rådet for Offerfonden.

Udendørsoplevelser og udendørsbaserede aktiviteter og interventioner for personer med rygmarsvskade

Rehabilitering ved rygmarsvskader foregår typisk indendørs på hospitaler og i rehabiliteringscentre. Udendørs miljøer rummer dog et stort potentiale i rehabiliteringen og tilpasningen til en hverdag, der ikke kun udfolder sig indendørs.

I dette projekt sammenfatter og præsenterer vi den eksisterende forskning på området for udendørsrehabilitering. Dermed kan vi belyse områdets muligheder og udfordringer.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter, Syddansk Universitet og Konsulent- og Forskningsinstitutionen DEFACTUM, Region Midtjylland. Projektet er internt finansieret af Specialhospitalet.

Kortlægning af litteratur om narrativ identitet hos personer med erhvervet rygmarsvskade

En erhvervet rygmarsvskade kan vende op og ned på hverdagen, og man bliver måske nødt til at forholde sig til sig selv på nye måder. Man ser pludselig med nye øjne på sin egen livsfortælling og narrativ, for at tilpasse sig den situation man nu er i.

Dette litteraturstudie sammenfatter og undersøger eksisterende forskning om emnet narrativ identitet hos personer med erhvervede rygmarsvskader.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter, Syddansk Universitet og Aalborg Universitet. Projektet er finansieret af Specialhospitalet og Syddansk Universitet.

FORSKNINGSPUBLIKATIONER

Nedenfor ses en liste over de forskningsartikler og rapporter, vi har deltaget i at publicere i 2023. De personer der er markeret med fed skrift, er dem der er ansat i Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter.

Hansen, M., Armour, C., McGlinchey, E., Ross, J., **Ravn, S. L.**, Andersen, T. E., Lindekilde, N., Elmose, M., Karsberg, S. & Fried, E.

Investigating the DSM-5 and the ICD-11 PTSD symptoms using network analysis across two distinct samples. *Psychological trauma: theory, research, practice, and policy*. 2023;15(5):757-766.

<https://doi.org/10.1037/tra0001281>

Aadal L, Hundborg MO, Pallesen H, **Steensgaard, R.** A meaningful everyday life experienced by adults with acquired neurological impairments: A scoping review. *PLoS one*.

2023;25;18(10):e0286928.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0286928>

Aagaard, A., **Ravn, S. L.**, Andersen, T. E., & Vaegter, H. B. Interpretation of the Patient Health Questionnaire 9 in High-impact Chronic Pain: Do we Measure Depressive Symptoms the way we Think? *The Clinical Journal of Pain*. 2023;39(10), 501-515.

<https://doi.org/10.1097/AJP.0000000000001142>

Ravn, S. L., Andersen, T. E., & Schiøttz-Christensen, B. Content of clinicians' communication with patients suffering from spinal pain in assessment situations in a specialized spine center: A qualitative study evaluating psychologically informed pain assessments before and after clinicians' participation in an Acceptance and Commitment Therapy course. *BMC Musculoskeletal Disorders*. 2023;24(1):549.

Sterling, M., Andersen, T., Carroll, L., Connelly, L., Côté, P., Curatolo, M., Grant, G., Jull, G., Kasch, H., **Ravn, S. L.**, MacDermid, J., Malmström, E-M., Rebbeck, T., Söderlund, A., Treleaven, J., Walton, D. M. & Westergren, H. Recommendations for a core outcome measurement set for clinical trials in whiplash associated disorders. *Pain*. 2023;164(10):2265-2272.

<https://doi.org/10.1097/j.pain.0000000000002926>

Angel, S., **Steensgaard, R.**, Kolbaek, R., & Frimann, S. Competing discourses as barriers to change in rehabilitation nursing: a discourse analysis. *Frontiers in Rehabilitation Sciences*.

2023;4:1267401.

<https://doi.org/10.3389/fresc.2023.1267401>

Nim, C. G., **Ravn, S. L.**, Andersen, T. E., Engelsholm, E., Hestbech, F., Hvidkær, I. S., Traidl, A. N. & O'Neill, S. No effect of social interaction on experimental pain sensitivity: a randomized experimental study. *Pain*.

2023;164(9):2112-2121.

<https://doi.org/10.1097/j.pain.0000000000002913>

Juul, A, Ravn, S. L.

Evaluering af kurset LÆR AT TACKLE hverdagen som pårørende. UlykkesPatientForeningen: Rødovre, Danmark. ISBN: 978-87-972571-1-1

Hansen, M., Vaegter, H. B., **Ravn, S. L.**, & Andersen, T. E. Validation of the Danish PTSD Checklist for DSM-5 in trauma-exposed chronic pain patients using the Clinician-Administered PTSD Scale for DSM-5. *European Journal of Psychotraumatology*.

2023;14(1):2179801.

<https://doi.org/10.1080/20008066.2023.2179801>

Søby, A. K. H., Moos, C. M., Andersen, A. H., **Ravn, S. L.**, Andersen, C. M. & Roessler, K. K. Adolescents' needs for information and psychosocial support during their mother's breast cancer trajectory: A systematic review. *Psycho-Oncology*.

2023;32(8):1163-1172.

<https://doi.org/10.1002/pon.6172>

Ravn, S. L., Andersen, T. E., & Schiøttz-Christensen, B. Content of clinicians' communication with patients suffering from spinal pain in assessment situations in a specialized spine center: A qualitative study evaluating psychologically informed pain assessments before and after clinicians' participation in an Acceptance and Commitment Therapy course. *BMC Musculoskeletal Disorders*.

2023;24(1):549.

<https://doi.org/10.1186/s12891-023-06392-z>

KONFERENCEBIDRAG

Nedenfor ses præsentationer og posters fra videnskabelige konferencer, vi har bidraget til i 2023.

Jan Rosner var i 2023 med til at afholde konferencen Controversies in Neuropathic Pain Conference.

Jan Rosner var inviteret keynote taler ved SFB International Research Symposium Heidelberg.

Jan Rosner var inviteret til at afholde en workshop for den tyske organisation for neurorehabilitering, Deutsche Gesellschaft für Neurorehabilitation (DGNR).

Sophie Lykkegaard Ravn deltog i et interview på European Pain Federation (EFIC) TV, som kan ses via link: <https://www.youtube.com/watch?v=3hvXrMogCYY>

Anders Aaby holdt en mundtlig præsentation om accept til International Spinal Cord Society Annual Scientific Meeting (ISCoS) 2023 med titlen: Acceptance in the Context of Spinal Cord Injury: A multimethod exploration of the conceptualization of acceptance and its associations with mental health and quality of life.

Derudover bidrog vi med i alt fem videnskabelige posterpræsentationer:

Aaby, A. O., Williamson, S., Madsen, L., Maribo, T., & Ravn, S. L. Outdoor Experiences and Outdoor-Based Activities and Interventions for Individuals with Spinal Cord Injury: A Systematic Scoping Review. Poster til International Spinal Cord Society (ISCoS) 2023.

Williamson, S., Christiansen, A., & Ravn, S. L. Non-Surgical and Non-Pharmacological Interventions for Improving Sleep in Individuals Living with Spinal Cord Injuries: A Systematic Scoping Review. Poster til International Spinal Cord Society (ISCoS) 2023.

Razniak, L., Aagaard, A., Vægter, H. B., Andersen, T. E., Hasenbring, M., Rasmussen, M., & **Ravn, S. L.** Interpretation of the Avoidance-Endurance Fast-Screen Questionnaire in Patients with High-Impact Chronic Pain: A Qualitative Study using Cognitive Interviews. Poster til European Pain Federation (EFIC) 2023.

Ravn, S. L., Roessler, K. K. & Andersen, T. E. Expectancies and experiences with values-based cognitive behavioral therapy in individuals with pain and disability post-whiplash early after injury: a thematic analysis of interviews. Poster til European Pain Federation (EFIC) 2023.

Graves, L. Y., Green, D., Kraft, H. **Steensgaard, R.,** Geng, V. & Tattam, T. The spinal cord injury nurse MOOC: Supporting global nursing education. Mundtlig præsentation til International Spinal Cord Society (ISCoS) 2023

ØVRIGE FORSKNINGSBIDRAG

Ud over de ovenstående forskningsprojekter arbejder vi på Specialhospitalet også med en række andre forskningsaktiviteter.

Vi bidrager f.eks. til forskningsprojekter der styres af andre forskere, blandt andet med hjælp til rekruttering af deltagere eller gennem vores kliniske arbejde. Derudover arbejder vi løbende med at skabe nye samarbejder og skaffe midler til kommende forskningsprojekter. Vi er også engagerede i bedømmelser af andres videnskabelige udgivelser samt undervisning og vejledning af klinisk personale, studerende og yngre forskere. Endeligt bruger vi også tid på at formidle forskningsresultater på ikke-videnskabelig facon blandt andet gennem podcasts.

”

Specialhospitalet får derfor i 2024 og 2025 glæden af et samarbejde med Peter Stillwell om projektet.

I 2023 fik vi den glædelige nyhed, at den canadiske smerteforsker Peter Stillwell har modtaget det eftertragtede EU-stipendie Marie Skłodowska-Curie Postdoctoral Fellowship, som han vil gennemføre på Syddansk Universitet i samarbejde med bl.a. Specialhospitalet og under vejledning af Specialhospitalets forskningsleder. Specialhospitalet får derfor i 2024 og 2025 glæden af et samarbejde med Peter om projektet, som handler om identitetsændringer hos mennesker med vedvarende smerter.

I 2023 var vi heldige at ansætte forsker Jan Rosner som forsker og afdelingslæge i neurologi

Efter at have afsluttet sine medicinske studier ved Universitetet i Heidelberg i Tyskland, specialiserede Jan sig i neurologi og klinisk neurofysiologi med særligt fokus på rygmærsskader i Schweiz. Han blev uddannet på Spinal Cord Injury Center ved Balgrist Universitetshospital i Zürich og på Neurologisk Afdeling ved Universitetshospitalet i Bern, hvilket inkluderede et klinisk fellowship i neuro-urologi.

Ud over sin stilling på Specialhospitalet har Jan en akademisk stilling som lektor i translational neuropatisk smerteforskning ved Dansk Smerteforskningscenter, Aarhus Universitet. Hans forskningsinteresser omhandler diagnostik og patofysiologi af central neuropatisk smerte. Jan er også formand for interessegruppen Neuropatisk Smerte i NoSCoS.

TAKKEAFSNIT

Vi vil gerne sige en stor tak til alle, der har været involveret i de beskrevne forskningsaktiviteter. Vi gerne takke alle de personer, der har været forskningsdeltagere, og således har brugt deres tid og energi på at bidrage til forskning. Vi vil også gerne takke de personer, der har givet os feedback i vores følgegrupper. Dernæst vil vi gerne takke alle vores gode og dygtige samarbejdspartnere, både nationalt og internationalt, og alle parter, der har støttet projekterne økonomisk. Alle disse dele er vigtige for, at vi kan udføre forskning, og vi er meget taknemmelige for hvert et bidrag.

Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter

Fjeldhammervej 8
2610 Rødovre
Tlf. 3673 9000

CVR 63457817

SPECIALHOSPITALET FOR POLIO- OG ULYKKESPATIENTER

Specialhospitalet har mere end 75 års erfaring med rehabilitering. Vi er specialiseret inden for træning og rehabilitering af poliopatienter og patienter med alvorlige følger efter ulykker.

Forskningsprojekter

På specialhospitalet har vi stort fokus på forskning og søger at deltage i mange forskellige forskningsaktiviteter, som kommer vores målgrupper til gode.

Publikationer

Specialhospitalets forskere har deltaget i at publicere en række artikler med forskningsresultater i videnskabelige tidsskrifter.

Forskningsråd

Forskningsrådet har til formål at rådgive og give bidrag til spørgsmål vedrørende specialhospitalets overordnede forskningspolitik.